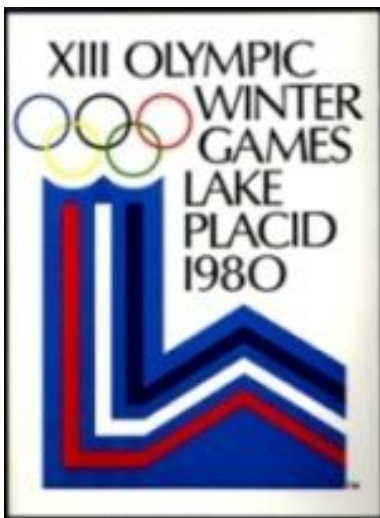

XIII. ZOH: LAKE PLACID 1980

- KRAJINA: USA
- TERMÍN: 13. - 24. 2. 1980
- ÚČASŤ: 1072 športovcov (840 mužov, 232 žien) z 37 krajín, súťažili v 38 disciplínach.
- ÚČASŤ Z ČSSR A ZO SLOVENSKA: V čs. výprave bolo 41 športovcov, z toho 8 Slovákov (5 + 3). Jedinú bronzovú medailu výpravy získala bežkyňa na lyžiach, Češka Květa Jeriová. Zo Slovákov bola Gabriela Svobodová-Sekajová členkou štvrtej štafety bežkyň na 4x5 km, hokejisti Vincent Lukáč, Marián Šťastný, Peter Šťastný a Anton Šťastný členmi piateho družstva a biatlonista Peter Zelinka skončil šiesty na 10 km.
- NAJÚSPEŠNEJŠIE KRAJINY (neoficiálne bodovanie a zisk medailí):
1. NDR 154,5 (9 - 7 - 7), 2. ZSSR 147,5 (10 - 6 - 6), 3. USA 97 (6 - 4 - 2), ... 14. ČSSR 13 (0 - 0 - 1).
- NAJÚSPEŠNEJŠÍ PODĽA MEDAILÍ: Eric Heiden (USA, rýchlokorčuľovanie) 5 - 0 - 0, Nikolaj Zimiatov (ZSSR, beh na lyžiach) 3 - 0 - 0, Hanni Wenzelová (Licht., zjazdové lyžovanie) 2 - 1 - 0, Anatolij Al'jabiov (Rus., biatlon) 2 - 0 - 1, Ingemar Stenmark (Švéd., zjazdové lyžovanie) 2 - 0 - 0, Barbara Petzoldová (NDR, beh na lyžiach) 2 - 0 - 0.

Napriek predchádzajúcej zlej skúsenosti s Denverom aj ZOH 1980 prideliť Medzinárodný olympijský výbor do USA. Ich dejiskom sa stal Lake Placid, ktorý hostil bielu olympiádu už v roku 1932. Do histórie sa tieto hry navyždy zapísali tým, že premiérovo sa na nich používal takzvaný technický, teda mechanicky vyrábaný sneh. Mnohé ďalšie zápisy však boli neľahotivé. Organizácie Američania častokrát zlyhávali. Nezvládali distribúciu vstupeniek ani dopravu, na čo doplatili tisícky návštevníkov olympiády i novinárov. Kritika sa týkala aj Olympijskej dediny, ktorá bola príliš skromná a spartánsky vybavená – hlavne preto, lebo po ZOH ju prerobili na nápravné zariadenie pre mladistvých delikventov. Podobne ako pri hrách 1932 v Lake Placide aj tentoraz problémy spôsobovalo teplé počasie.

Hoci najviac zlatých medailí tradične získala výprava ZSSR, v neoficiálnom hodnotení krajín premiérovo zvíťazila Nemecká demokratická

republika. Výborne si však počínali aj domáci Američania, ktorí si vybojovali šesť najcennejších kovov. O neuveriteľných päť sa pritom sám postaral muž, ktorý v mene športovcov na slávnostnom otvorení skladal olympijský sľub – rýchlokorčuliar Eric Heiden (na obrázku). Prekonal rekordnú zbierku Skoblikovovej zo ZOH 1964 a ziskom piatich zlatých medailí utvoril najpomätnejší zápis jednotlivca na jedných zimných olympijských hrách v histórii. Heiden triumfoval na 500, 1000, 1500 i 5000 m

v olympijských rekordoch, na 10 km trati dokonca vo svetovom!

Napriek epochálnym výkonom Heidena ešte väčšiu publicitu než on dostalo v amerických médiách senzačné víťazstvo USA v hokejovom turnaji. V zámorí ho dodnes označujú ako „zázrak na ľade“ a kolektív jeho aktérov dokonca povolali spoločne zapáliť olympijský oheň pri slávnostnom otvorení ZOH 2002 v Salt Lake City, keď sa biele olympiády znovu vrátili na pôdu USA.

Američania postúpili z modrej do finálovej skupiny pri rovnosti bodov so Švédskom z druhého miesta, keď svoj potenciál naznačili vysokým víťazstvom 7:3 nad favorizovaným tímom ČSSR, v ktorom chýbal súlad. Zdalo sa však, že zlato si už piaty raz v sérii musí vybojovať tím ZSSR, ktorý v červenej skupine vyhral všetkých päť zápasov s celkovým skóre 51:11. Vzájomný súboj oboch tímov mal okrem športového aj výrazný politický náboj – a nielen preto, že išlo o reprezentácie dvoch svetových supervelmocí. Letné OH 1980 pripravovali v Moskve a vzhľadom na sovietsku vojenskú prítomnosť v Afganistane americký prezident James Carter už začiatkom roka horlil za ich bojkot. Olej do ohňa prilievala televízia, takže atmosféra bola naozaj búrlivá a napätá. A zrodilo sa v nej jedno z najväčších prekvapení v histórii ZOH.

Nadšený tím amatérov z amerických univerzít, vedený Herbom Brooksom, vďaka mimoriadne disciplinovanému a koncentrovanému výkonu i fantasticky chytajúcemu Jimovi Craigovi premohol zvyčajne perfektne fungujúci stroj „štátnych profesionálov“ v dresoch zbornej komandy! Hoci Sovietsi viedli 1:0 i 3:2, napokon prehrali 3:4. Na fotografii radosť amerických hokejistov po víťazstve nad sovietskymi. Američania si potom šancu na titul už nedali vziať. V poslednom zápase zdolali Fínov 4:2 a po 20 rokoch znovu vyhrali hokejový turnaj na ZOH.

Na ňom sa po dlhšej prestávke znovu objavili Kanadania.

Najviac veľkých postáv mali ZOH 1980 medzi lyžiarmi. Na zjazdárskych svahoch sa Hanni Wenzelovej z Lichtenštajnska podarilo zopakovať kúsok Rosi Mittermaierovej z Innsbrucku 1976: vyhrala slalom i obrovský slalom, v zjazde bola druhá. Jej jedinou premožiteľkou sa stala Rakúšanka Annemarie Moserová-Prölllová, ktorá sa na sklonku veľkolepej kariéry predsa len dočkala olympijského zlata. Svoju niekoľkoročnú suverenity potvrdil víťazstvami v slalome i obrovskom slalome veľmajster zjazdárskych obľúkov Švéd Ingemar Stenmark (na fotografii na prvej strane po víťazstve v obrovskom slalome na ramenách Wenzela z Lichtenštajnska, vľavo, a Rakúšana Enna). V bežeckej stope sa výnimočne presadil trojnásobný šampión Nikolaj Zimiatov zo ZSSR. Ulrich Wehling z NDR už tretí raz za sebou vyhral súťaž združenárov. Sovietsky biatlonista Alexander Tichonov bol už štvrtý raz za sebou členom víťaznej štafety, čo v histórii ZOH nemá dodnes obdobu.

V krasokorčuľovaní športových dvojíc Irina Rodninová a Alexander Zajcev zo ZSSR obhájili olympijské zlato z Innsbrucku. Rodninová tím završila svoju výnimočnú kariéru, počas ktorej získala tri olympijské víťazstvá (v Sappore 1972 triumfovala ešte s Alexejom Uľanovom) a desať titulov majsterky sveta, čím sa vyrovnala legendárnej predvojnovkej nórskej hviezde Sonii Henieovej!

Výprava ČSSR získala len jednu medailu – bronz zásluhou tretieho miesta Květy Jeriovej v behu na 5 km. Štafeta bežkyň na 4x5 km skončila štvrtá. Jej členkou bola aj Slovenka Gabriela Svobodová-Sekajová. Hokejisti, medzi ktorými boli aj štyria Slováci – útočníci Vincent Lukáč, a bratia Marián, Peter a Anton Šťastní – v Lake Placide sklamali, obsadili celkove až piate miesto. Biatlonista Peter Zelinka skončil šiesty na 10 km, čo bol až do ZOH 2006 najlepší mužský biatlonový výsledok slovenského pretekára.

LUBOMÍR SOUČEK